

cocensus

Accountantsverslag over het boekjaar 2020

**Aan het bestuur van de
Gemeenschappelijke Regeling
Cocensus
Postbus 797
2130 AT Hoofddorp**

Datum: 12 april 2021

**Onderwerp:
Accountantsverslag 2020**

**Ons kenmerk:
RVB – 2020 - 30007401-001**

Geachte leden van het bestuur,

Hierbij ontvangt u ons accountantsverslag over het boekjaar 2020. Dit verslag bevat de belangrijkste uitkomsten van onze werkzaamheden, waarvan wij vinden dat die voor u relevant zijn voor een goed begrip van de jaarrekening 2020, en voor het beoordelen van de financiële positie van uw gemeenschappelijke regeling.

De jaarrekening is opgesteld onder verantwoordelijkheid van de directie en het bestuur. In overeenstemming met uw opdracht hebben wij de jaarrekening 2020 gecontroleerd.

Deze rapportage beschrijft op hoofdlijnen onze controleaanpak en de belangrijkste aangelegenheden die wij tijdens onze controle in overweging hebben genomen. Wij zijn van mening dat de reikwijdte van onze werkzaamheden en de resultaten daarvan een deugdelijke basis vormen voor ons oordeel over de jaarrekening van de Gemeenschappelijke regeling Cocensus.

Wij bespreken deze rapportage tijdens de bijeenkomst met uw directie en het bestuur en beantwoorden eventuele vragen. In zijn algemeenheid hebben wij geen bijzondere bevindingen ten aanzien van de getrouwheid. Wel hebben wij feitelijk alleen ten aanzien van de naleving van de Europese aanbestedingsrichtlijnen tekortkomingen geconstateerd, waardoor de rechtmatigheid op dit punt wordt geraakt.

Het verslag van bevindingen is, zoals hiervoor reeds verwoord, bedoeld om u te ondersteunen in uw beoordeling van de jaarrekening 2020. De bevindingen en beschouwingen in dit verslag komen voort uit onze controlewerkzaamheden. Wij wijzen u erop dat uw controlerende taak uiteraard verder gaat dan uitsluitend het financieel getinte perspectief vanuit de accountantscontrole.

Met vriendelijke groet,
Astrium Overheidsaccountants B.V.

A handwritten signature in blue ink, appearing to be "D.J. Han RA".

Drs. D.J. Han RA

INHOUDSOPGAVE

1. Algemeen.....	4
2. Analyse vermogen en resultaat.....	6
3. Bevindingen jaarrekeningcontrole 2020.....	7
4. Rechtmatigheid.....	8
5. Overige bevindingen jaarrekeningcontrole.....	12

Bijlagen

A: Niet-gecorrigeerde controleverschillen	15
B: Onafhankelijkheidsbevestiging en overige dienstverlening	16

1. ALGEMEEN

1.1 Controleverklaring	<p>De jaarrekeningcontrole is uitgevoerd zoals overeengekomen in de opdrachtbevestiging. Er zijn geen fouten of onzekerheden geconstateerd die de getrouwheid van de jaarrekening raken. De uitgevoerde werkzaamheden hebben geresulteerd in een goedkeurende controleverklaring bij de jaarrekening 2020 ten aanzien van de getrouwheid. Vanwege het onvoldoende naleven van de Europese aanbestedingsregels zullen wij een afkeurende verklaring verstrekken ten aanzien van de rechtmatigheid. In hoofdstuk 4.1 van dit accountantsverslag lichten wij dit nader toe.</p> <p>Met betrekking tot de Corona-epidemie en de economische gevolgen van de inspanningen om de verspreiding van het Covid-19 virus tegen te gaan, is een nadere toelichting in de jaarrekening opgenomen. Wij verwijzen hier niet naar in onze controleverklaring. Dit is overeenkomstig de afspraken die daarover zijn gemaakt in de Sectorcommissie van de NBA.</p>
1.2 Reikwijdte van de controle	<p>Met de opdrachtbevestiging heeft u ons de opdracht gegeven tot het controleren van de jaarrekening 2020. De reikwijdte van onze controle staat hierin omschreven. Er is gedurende het verloop van de controle over 2020 op geen enkele wijze sprake geweest van een beperking in de reikwijdte van onze controle. Tijdens de uitvoering van de controle hebben zich geen wijzigingen van materieel belang in de reikwijdte voorgedaan. Wij achten de reikwijdte van onze controle voor 2020 voldoende voor de doelstelling van onze controle.</p>
1.3 Onafhankelijkheid	<ul style="list-style-type: none"> • Astrium Overheidsaccountants B.V. (hierna: Astrium) is onafhankelijk van de Gemeenschappelijke regeling Cocensus en voor zover wij weten heeft zich geen inbreuk voorgedaan op de van toepassing zijnde regels en het beleid ten aanzien van onafhankelijkheid. • Ons zijn geen relaties bekend tussen Astrium en de Gemeenschappelijke regeling Cocensus, die naar ons professionele oordeel mogelijk van invloed kunnen zijn op onze onafhankelijkheid. • Bijlage B bevat een nadere uiteenzetting van onze onafhankelijkheid.
1.4 Goedkeurings- en rapporteringstolerantie	<p>De materialiteit bij de planning en uitvoering van de jaarrekeningcontrole 2020 is € 147.500.</p> <p>Deze materialiteitsbepaling vloeit voort uit de door het bestuur vastgestelde goedkeuringstoleranties zoals opgenomen in het vastgestelde controleprotocol d.d. 25 november 2020. De materialiteit voldoet aan de wettelijk voorgeschreven minimumvereisten zoals opgenomen in het Bado.</p>

	Goedkeuringstoleranties	Toelichting	Bedrag
	Fouten	1% van de totale lasten (incl. dotaties aan de reserves)	€ 147.500
	Onzekerheden	3% van de totale lasten	€ 442.500
	Rapporteringstoleranties		
	Fouten	Conform het controleprotocol van Cocensus zijn de rapporterings-toleranties identiek aan de goedkeuringstoleranties. Overigens adviseren wij dat te heroverwegen.	€ 147.500
	Onzekerheden		€ 442.500
	Realisatie fouten en onzekerheden <i>Zie bijlage A van deze rapportage</i>	Strekking van de controleverklaring	
	Fouten	Goedkeurend t.a.v. getrouwheid en afkeurend t.a.v. rechtmatigheid	€ 13.145.523
	Onzekerheden	Goedkeurend	€ -

2. ANALYSE VERMOGEN EN RESULTAAT

2.1 Verwerking gerealiseerd saldo van baten en lasten

Het BBV kent een duidelijk onderscheid tussen resultaatbepaling (het gerealiseerde saldo van baten en lasten) en resultaatbestemming. Alle baten en lasten dienen via het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening te lopen. De gemeenschappelijke regeling mag geen baten of lasten rechtstreeks in het eigen vermogen muteren.

Om het resultaat van de jaarrekening goed te kunnen begrijpen, is het van belang dat u inzicht heeft in wat het effect op het eigen vermogen van uw gemeenschappelijke regeling is geweest (x € 1.000).

Resultaat 2020	(in €'000)
De totale baten (exclusief deelnemersbijdragen) over 2020 bedragen:	+ 530
De totale lasten over 2020 bedragen:	- 14.753
Resultaat exclusief deelnemersbijdragen	- 14.223
Deelnemersbijdragen	+ 14.450
Dotatie aan de bestemmingsreserve	0
Gerealiseerd programmaresultaat	+ 227

In de jaarrekening zijn in het overzicht van baten en lasten de afwijkingen tussen de realisatie en begroting opgenomen. Hieruit blijkt dat de totale lasten uiteindelijk € 109.000 lager zijn uitgekomen dan de laatste gewijzigde begroting, en de totale baten uiteindelijk € 118.000 boven de laatste gewijzigde begroting.

In de paragraaf Begrotingsrechtmatigheid van de jaarrekening is vermeld dat het verschil tussen realisatie en de laatste gewijzigde begroting nog best aanzienlijk is. Dit komt met name door lagere personeelslasten van een tweetal vacatures die in 2020 niet meer konden worden ingevuld en door hogere opbrengsten door extra opdrachten voor het laatste kwartaal van enkele gemeenten. Omdat het een positief resultaat betreft, wordt hiermee voldaan aan het criterium van rechtmatigheid van de begroting.

3. BEVINDINGEN JAARREKENING CONTROLE 2020

3.1 Getrouwheid	Uit onze controlewerkzaamheden zijn geen bevindingen gebleken ten aanzien van de getrouwheid van de jaarrekening. In de bijlage A hebben wij aangegeven dat er zowel geen sprake is van fouten en ook geen sprake van onrechtmatigheden ten aanzien van het getrouwheidsoordeel. De administratie van Cocensus wordt op een juiste en deugdelijke wijze gevoerd en voldoet daarmee aan de vereisten.
3.2 Grondslagen	De accountantscontrole omvat onder meer een onderzoek naar de toepassing van de juistheid van de grondslagen in de jaarrekening. Naar onze mening zijn de door het bestuur gekozen waarderings- en resultaatbepalingsgrondslagen aanvaardbaar, conform wet- en regelgeving en consistent toegepast. In het boekjaar 2020 zijn geen wijzigingen doorgevoerd in de keuze of de toepassing van de belangrijkste verslaggevingsgrondslagen uit het BBV.
3.3 Impact Covid-19	<p>De commissie BADO heeft op 26 februari 2021 de ‘Notitie effecten en risico’s voor decentrale overheden vertaald naar de jaarrekening 2020’ uitgebracht. In deze notitie zijn richtlijnen, voorstellen en aandachtspunten opgenomen ten aanzien van de verantwoording van de impact van Covid-19 in de jaarrekening. In de notitie is in hoofdstuk 4.3 opgenomen dat de organisatie de mogelijkheid wordt geboden om een onverplichte paragraaf in de jaarrekening op te nemen.</p> <p>Het bestuur van Cocensus heeft ervoor gekozen om geen separate paragraaf Covid-19 op te nemen in de jaarrekening. In de jaarrekening 2020 van Cocensus is op diverse onderdelen een toelichting opgenomen op de impact van Covid-19. Wij concluderen dat de huidige wijze van toelichten voldoet aan de vereisten zoals voorgeschreven door de commissie BBV en de BADO notitie.</p>
3.4 Voorzieningen	GR Cocensus heeft per balansdatum geen voorziening voor verplichtingen, verliezen en risico’s getroffen in de balans. Wij hebben bij de uitvoering van de controle ook geen signalen verkregen die aanleiding geven voor het vormen van een voorziening.
3.5 Schattingen	Schattingen op basis waarvan een aantal jaarrekeningposten worden bepaald, zijn gebaseerd op inzichten van het management. Wij hebben de belangrijkste gehanteerde factoren en veronderstellingen beoordeeld. Wij hebben vastgesteld dat de schattingen en veronderstellingen aanvaardbaar zijn in het kader van de jaarrekening als geheel.

4. RECHTMATIGHEID

4.1 Naleving aanbestedingsregels

Wij hebben geconstateerd dat Cocensus voor meerdere afgesloten contracten geen Europese aanbestedingsprocedure heeft gevolgd, waar dat wel van toepassing was. Hoewel de organisatie goed kon onderbouwen dat de gevolgde inkoopstrategie vanuit een praktische invalshoek goed te onderbouwen / beargumenteren is, heeft die keuze er wel toe geleid dat de geldende aanbestedingsregels niet zijn nageleefd. Het betreffen de volgende contracten / leveranciers met de inkoopbedragen in 2020 (totaal € 9.900.532):

- Verbouwing € 8.652.678
- Architect € 211.901
- Printservise € 586.965
- Meubilair € 336.046
- Autolease € 112.942

De grootste inkoop zijn gerelateerd aan (de verbouwing van) het nieuwe kantoorpand, maar daarnaast bleken ook andere diensten boven de Europese aanbestedingsgrens te komen. Aangezien in een aantal gevallen blijkt dat dit contracten zijn die in principe meerdere jaren lopen, hebben wij de organisatie gevraagd een onderbouwde inschatting te maken van de inkooplasten die in komende jaren zijn te verwachten met betrekking tot deze contracten. Die bedragen zijn in de jaarrekening opgenomen onder de ‘Niet in de balans opgenomen belangrijke financiële verplichtingen’. Doordat deze toekomstige onrechtmatige lasten nu in de jaarrekening 2020 zijn verwerkt, hoeven deze bedragen (tot vermelde omvang) in de komende jaren niet meer meegewogen te worden in de controleverklaring van de accountant.

Het betreft de hieronder genoemde toekomstige bedragen (totaal € 3.244.991).

- Verbouwing € 2.237.665
- Architect € 19.458
- Printservise € 450.000
- Meubilair € 413.785
- Autolease € 124.085

Het totaal van de bovengenoemde onrechtmatige lasten in de jaarrekening (€ 13.294.950) overtreft de maximale foutengrens, waardoor wij een afkeurend rechtmatigheidsoordeel zullen verstrekken.

Hoewel de opname van deze toekomstige onrechtmatige lasten de kans beperken dat volgend jaar een niet goedkeurend oordeel voor rechtmatigheid zal gelden, is het ons inziens van belang om meer alert te zijn op de naleving van de aanbestedingsregels. Hierop zijn wij ook in onze managementletter ingegaan en vragen wij nogmaals aandacht voor de opvolging van onze bevinding en het advies in deze managementletter.

	<p>Wij adviseren u voor alle grote inkoop bij de start van de inkoop vast te leggen welke omvang de inkoop zal hebben en welke juridische argumenten er zijn om voor de gekozen aanbestedingsprocedure te kiezen. De vastlegging in een inkoopdossier waarborgt dat achteraf de rechtmatigheid eenvoudiger kan worden onderbouwd.</p> <p>Naast deze vastlegging is het ook van belang dat de organisatie periodiek zelf een SPEND-analyse uitvoert, waardoor de organisatie tijdig kan constateren welke contracten boven de aanbestedingsgrenzen komen en ook direct analyseert of de juiste procedure is gevolgd. Dit is des te belangrijker omdat het bestuur vanaf 2021 zelf verantwoordelijk is voor het afgeven van de rechtmatigheidsverantwoording (zie ook de nadere toelichting in paragraaf 4.4). U dient dan met de door u zelf vastgelegde interne controles (waaronder de SPEND-analyse) te voldoen aan de normen / eisen die de accountant bij zijn jaarrekeningcontrole hanteert.</p>
<p>4.2 Begrotingsrechtmatigheid</p>	<p>De toe te passen normen voor het begrotingscriterium zijn gebaseerd op de artikelen 189, 190 en 191 van de Gemeentewet. Deze normen dient het bestuur zelf nader in te vullen en te concretiseren. Dit gebeurt door middel van de begroting en via de verordening op het financieel beheer ex artikel 212 van de Gemeentewet. Het systeem van budgetbeheer en -bewaking moet waarborgen dat de baten en lasten binnen de begroting blijven en dat de directie belangrijke wijzigingen of dreigende overschrijdingen tijdig meldt aan het bestuur, zodat het bestuur hierover tijdig (binnen het begrotingsjaar) een besluit kan nemen. Een systeem met onvoldoende waarborgen voor tijdige melding aan het bestuur van budgetoverschrijdingen heeft het risico in zich dat de directie inbreuk maakt op het budgetrecht van het bestuur.</p> <p>Het begrotingscriterium is verder verfijnd en uitgewerkt in de Kadernota Rechtmatigheid van de Commissie BBV. Een overschrijding van de begroting is altijd onrechtmatig, maar hoeft door de accountant niet in alle gevallen te worden meegewogen in zijn oordeel. Essentieel is dat het bestuur nadere regels kan stellen wanneer</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. kostenoverschrijdingen gecompenseerd zijn door direct gerelateerde opbrengsten, 2. kostenoverschrijdingen passend zijn binnen het beleid en 3. kostenoverschrijdingen bij opneideregelingen <p>moeten meewegen bij het oordeel van de accountant.</p> <p>Uw gemeenschappelijke regeling heeft in het controleprotocol voor het begrotingscriterium aansluiting gezocht bij de Kadernota Rechtmatigheid. Alle activiteiten van Cocensus zijn samengevoegd in één programma: “Heffen en invorderen van decentrale belastingen en heffingen”.</p> <p>In het kader van de begrotingsrechtmatigheid kijkt de accountant naar de (lasten)overschrijdingen per programma. In de onderstaande tabel is deze (begrotings)controle opgenomen:</p>

	Programma GR Cocensus	Realisatie (x € 1.000)	Begroting (x € 1.000)	Rechtmatig
	Lasten	€ 14.753	€ 14.862	Ja
	Baten	€ 14.980	€ 14.862	Ja
	<p><i>Toelichting op de overschrijdingen van de baten en lasten ten opzichte van de begroting</i> Zoals vermeld in hoofdstuk 2 komt dit met name door lagere personeelslasten van een tweetal vacatures die in 2020 niet meer konden worden ingevuld en door hogere opbrengsten door extra opdrachten voor het laatste kwartaal van enkele gemeenten.</p>			
4.3 Overschrijding kasgeldlimiet	<p>De wet Financiering decentrale overheden (Fido), Regeling schatkistbankieren decentrale overheden, Uitvoeringsregel Financiering decentrale overheden (Ufdo) en de Regeling uitzettingen en derivaten decentrale overheden (Ruddo) bevatten regels die de risico's voor gemeenten (en gemeenschappelijke regelingen) moeten beperken bij lenen en beleggingen. De overtredingen van deze wet- en regelgeving leiden tot onrechtmatigheden.</p> <p>Gedurende boekjaar 2020 dient Cocensus ieder kwartaal vast te stellen dat de kasgeldlimiet van € 250.000 niet wordt overschreden. Wij hebben geconstateerd dat hierover in de jaarrekening een nadere toelichting wordt verstrekt waaruit blijkt dat deze op een juiste wijze wordt nageleefd en Cocensus ieder kwartaal ruim binnen de limiet blijft.</p>			
4.4 Rechtmatigheidsverantwoording vanaf 2021	<p>Over de jaarrekening 2021 van GR Cocensus zal – zoals het er nu naar uitziet – het bestuur verplicht zijn een rechtmatigheidsverantwoording in de jaarrekening op te nemen. Het huidige BBV wordt hierop in de komende tijd aangepast. De accountant zal zijn oordeel geven over de getrouwheid van de jaarrekening waar de rechtmatigheids-verantwoording onderdeel van uitmaakt. Er komt geen apart rechtmatigheidsoordeel meer.</p> <p>Inmiddels is er een standaardtekst voor deze verantwoording ontwikkeld. Hierin moet het bestuur aangeven dat er zich geen rechtmatigheidsfouten in de financiële handelingen gedurende het kalenderjaar hebben voorgedaan, boven een vooraf vastgestelde verantwoordingsgrens.</p> <p>De keuze van de hoogte van deze grens – de verantwoordingsgrens – wordt aan het bestuur overgelaten en is maximaal 3% van de totale lasten inclusief de toevoegingen aan reserves. Dit geldt voor fouten én onduidelijkheden. Als deze zich boven de grens bevinden dan is het bestuur verplicht aan te geven in haar verklaring welke afwijkingen het betreft. Van het bestuur wordt tevens verwacht dat er in de paragraaf bedrijfsvoering een toelichting op de rechtmatigheidsverantwoording wordt gegeven en welke acties zij neemt om dergelijke afwijkingen in de toekomst te voorkomen. Om deze verplichting te kunnen invoeren moet onder andere de Gemeentewet, het Besluit Accountantscontrole Decentrale Overheden (BADO) en de Kadernota rechtmatigheid nog worden aangepast. Het wetgevingstraject loopt nu nog, maar zal met terugwerkende kracht ingaan vanaf 1 januari 2021.</p>			

Uitgaande van de invoering per boekjaar 2021, betekent dit wel dat dit jaar reeds interne controles door u zullen moeten worden uitgevoerd. De wijziging in de verantwoordelijkheden ten aanzien van rechtmatigheid betekent dat het bestuur van Cocensus zelfstandig een controlesystematiek moet inrichten, deze moet laten uitvoeren en over de uitkomsten moet rapporteren middels een rechtmatigheidsverantwoording. Wij adviseren u om de aanpak op korte termijn vast te stellen en deze interne controlewerkzaamheden uit te voeren, zodat Cocensus in staat is om tijdig een dergelijke verklaring te kunnen afgeven. Wij verwijzen u ook naar de notitie Rechtmatigheidsverantwoording van de Commissie BADO waarin diverse praktijkvoorbeelden en aandachtspunten worden weergegeven. Uiteraard kijken wij graag in een vroegtijdig stadium met u mee en kunnen wij u ondersteunen bij implementatie- en capaciteitsvraagstukken.

5. OVERIGE BEVINDINGEN CONTROLE JAARREKENING

<p>5.1 Wijziging in verslaggevingsvoor- schriften en overige wet- en regelgeving</p>	<p>In de jaarrekening 2020 zijn geen stelsel- of schattingswijzigingen verwerkt.</p> <p>De Gemeenschappelijke regeling Cocensus heeft de jaarrekening verder opgezet conform de bepalingen in het BBV.</p>
<p>5.2 Bevestiging van de directie</p>	<p>Wij hebben van de directie een ondertekende schriftelijke bevestiging bij de jaarrekening ontvangen.</p>
<p>5.3 Beperking in reikwijdte van de controle</p>	<p>Er zijn geen meningsverschillen met de directie noch het bestuur geweest en er waren geen beperkingen bij de uitvoering van onze controle. Naar onze mening is ons bij de uitvoering van onze controleopdracht door de medewerkers en het bestuur van uw gemeenschappelijke regeling de volledige medewerking verleend en hebben wij volledige toegang tot de benodigde informatie gehad.</p>
<p>5.4 Wet Normering topinkomens (WNT)</p>	<p>De Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) is in werking getreden met ingang van 1 januari 2013. De WNT regelt niet alleen de openbaarmaking van topinkomens in de publieke en semipublieke sector, maar stelt ook maxima aan de hoogte van de bezoldiging van topfunctionarissen en tevens aan de ontslagvergoedingen.</p> <p>Met ingang van 1 januari 2013 is bij wet vastgelegd dat rechtspersonen of organisaties die volledig of in aanzienlijke mate uit publieke middelen zijn gefinancierd, beloningen van topfunctionarissen openbaar dienen te maken, ook als deze de in de wet gestelde maximale bezoldiging van € 201.000 niet te boven gaan. Daarnaast dient u het salaris openbaar te maken van overige medewerkers (inclusief – wanneer aan bepaalde voorwaarden is voldaan – ingehuurd personeel) die een bezoldiging ontvangen boven deze norm. Ten slotte stelt de WNT een aantal overige eisen, zoals een maximale ontslagvergoeding voor topfunctionarissen van € 75.000.</p> <p>Uit de werkzaamheden blijkt dat in 2020 voor de topfunctionarissen (directie en bestuur) geen sprake van een overschrijding van de grensbedragen en dat de WNT juist is verantwoord en toegelicht in de jaarstukken.</p> <p><i>Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd</i></p> <p>In overeenstemming met het controleprotocol WNT 2020 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1, sub n en o Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is. In onze controleverklaring hebben wij bovenstaande expliciet opgenomen.</p>

<p>5.5 Fraude als onderdeel van de accountantscontrole</p>	<p>In Nederland is de accountant wettelijk verplicht om alle ontdekte fraudegevallen te rapporteren aan het management van de organisatie. Hoewel wij een kritische houding hebben ten opzichte van risico's van fraude in de jaarrekening, willen wij opmerken dat onze controle niet specifiek is gericht op het ontdekken hiervan. De accountant is wel verantwoordelijk voor het betrekken van frauderisico's in de planning en uitvoering van zijn controleopdracht.</p> <p>Wij hebben een fraudediscussie gevoerd binnen het controleteam en met de bedrijfsvoeringsorganisatie van de Gemeenschappelijke regeling Cocensus. Tijdens dit overleg is gesproken of het management aanwijzingen en of vermoedens heeft gehad voor de mogelijke aanwezigheid materiële onjuistheden als gevolg van fraude in de jaarstukken. Van het management hebben wij de bevestiging ontvangen dat er geen onregelmatigheden zijn geconstateerd waarbij het management of de werknemers zijn betrokken die een belangrijke rol spelen bij de maatregelen van interne beheersing, of anderen in het geval dat de fraude van materieel belang kan zijn voor de jaarrekening.</p> <p>Tevens hebben wij zelfstandig werkzaamheden uitgevoerd die erop gericht waren om het risico van het 'omzeilen' van de interne beheersingsmaatregelen door het management te detecteren. Wij hebben specifieke controles uitgevoerd op memoriaalboekingen en schattingen en hebben significante en ongebruikelijke transacties met behulp van gegevensanalyses onderzocht.</p> <p><u>Conclusie:</u> Tijdens de uitvoering van onze controle van de jaarrekening 2020 hebben wij geen aanwijzingen verkregen dat er sprake is geweest van fraude.</p>
<p>5.6 Betrouwbaarheid en continuïteit van de automatiseringsomgeving</p>	<p>Onze jaarrekeningcontrole is gericht op het geven van een oordeel omtrent de jaarrekening zelf en is niet primair gericht op het doen van uitspraken omtrent de betrouwbaarheid en de continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking als geheel of van onderdelen daarvan. Onze bevindingen daaromtrent raken dan ook slechts die onderdelen, die wij onderzocht hebben in het kader van de jaarrekening, wat wil zeggen dat wij ter zake geen volledigheid pretenderen.</p> <p>Op grond van artikel 393 lid 4, Titel 9 Boek 2 BW rapporteren wij onze bevindingen met betrekking tot de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking in dit verslag. Hierbij dient opgemerkt te worden dat de controle van de jaarrekening niet specifiek is gericht op de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking. Wij verwijzen naar onze managementletter 2020 en de extern uitgevoerde rapportages ten aanzien van de betrouwbaarheid en continuïteit van de automatiseringsomgeving.</p>

Bijlagen

Bijlage A – Niet-gecorrigeerde controleverschillen

Aard van de fouten	Rechtmatigheid	Getrouwheid
Niet naleven van Europese aanbestedingsregels.	€ 13.145.523	€ 0
Totaal fouten	€ 0	€ 0
Goedkeuringstolerantie	€ 147.528	€ 147.528
Gevolg voor de strekking van de controleverklaring	Goedkeurend voor getrouwheid Afkeurend voor rechtmatigheid	

Aard van de onzekerheden	Rechtmatigheid	Getrouwheid
Géén.	€ 0	€ 0
Totaal onzekerheden	€ 0	€ 0
Goedkeuringstolerantie	€ 442.586	€ 442.586
Gevolg voor de strekking van de controleverklaring	Goedkeurend	

Bijlage B – Onafhankelijkheidsbevestiging en overige dienstverlening

Bevestiging onafhankelijkheid

In overeenstemming met de Nederlandse Corporate Governance Code dient de externe accountant mogelijke conflicten met betrekking tot zijn onafhankelijkheid, zowel in wezen als in schijn, onder de aandacht te brengen van het bestuur.

Wij bevestigen dat onze onafhankelijke positie ten opzichte van de GR Cocensus in overeenstemming met de Nederlandse wettelijke en beroepsvoorschriften is gewaarborgd. Wij zijn van mening dat onze objectiviteit gedurende het afgelopen jaar niet is aangetast.

Stelsel van waarborgen om onafhankelijke positie te waarborgen

Astrium beschikt over een stelsel van maatregelen om onze onafhankelijke positie bij controlecliënten te waarborgen. Het stelsel van maatregelen is een integraal onderdeel van de bestuurlijke organisatie en van het voor de gehele organisatie van toepassing zijnde stelsel van kwaliteitsbeheersings- maatregelen. Bijgaande niet-limitatieve opsomming geeft u een indruk van de maatregelen die bijdragen aan het waarborgen van onze onafhankelijke positie:

- Schriftelijke onafhankelijkheidsbepalingen waarin alle bestaande onafhankelijkheidsvereisten en de risico's ten aanzien van de bedreiging van de onafhankelijkheid en de daaraan gerelateerde waarborgen zijn verwerkt.
- Procedures voor tijdige bekendmaking van de voorschriften en de daarin aangebrachte wijzigingen aan alle gevolmachtigden en werknemers bij Astrium.
- Procedures voor de organisatie van periodieke training inzake de toepassing van de onafhankelijkheidsvoorschriften.
- Procedures die erop gericht zijn dat onze gevolmachtigden en werknemers in specifieke casussen en omstandigheden de onafhankelijkheidsvoorschriften naleven.
- De benoeming van professionals op seniorniveau die verantwoordelijk zijn voor het continu actualiseren van de procedures en voorschriften, de tijdige bekendmaking ervan en het adequaat functioneren van het gehele stelsel van waarborgen.

- Procedures voor een schriftelijke rapportage per controlecliënt waarin is vastgelegd of sprake is van omstandigheden die de onafhankelijkheid van de accountant die de controleopdracht uitvoert bedreigen, op welke wijze met potentiële bedreigingen is omgegaan en indien er bedreigingen zijn gesignaleerd, welke maatregelen dan zijn genomen om deze bedreiging voor de onafhankelijkheid weg te nemen. De vastlegging van deze beoordeling inclusief een gemotiveerde conclusie (de zogenoemde onafhankelijkheidsevaluatie) wordt in het dossier opgenomen.
- Procedures die vereisen dat een daartoe geëigende afdeling binnen Astrium wordt geconsulteerd, als sprake is van een mogelijke aantasting van de onafhankelijkheid in relatie tot een specifieke cliënt. Indien de bestuursstructuur van de controlecliënt voorziet in een algemeen bestuur, overwegen wij ook een van deze beide instanties te raadplegen.

De opzet en werking van ons stelsel van maatregelen worden periodiek door de externe toezichthouder getoetst.

Interne roulatie

Een te grote mate van vertrouwdheid of vertrouwen kan een bedreiging vormen voor de onafhankelijkheid van de accountant wanneer bepaalde leden van het controleteam geregeld en voor lange tijd aan de vrijwillige controle van een controlecliënt meewerken.

Wij beoordelen de bedreiging voor de onafhankelijkheid die kan voortvloeien uit de langdurige betrokkenheid van andere leden van het controleteam bij de controleopdracht. Waar nodig nemen wij maatregelen om de bedreiging weg te nemen.

Persoonlijke, zakelijke of financiële relaties met de gemeenschappelijke regeling

Wij hebben een evaluatie gemaakt van persoonlijke, zakelijke en financiële relaties tussen Astrium, haar gevolmachtigden en haar medewerkers en de gemeenschappelijke regeling die van invloed kunnen zijn op onze onafhankelijkheid. Bij deze evaluatie zijn ons geen zaken gebleken welke aan u gerapporteerd dienen te worden.